

GÜVENLİK VE SAVUNMA STRATEJİLERİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ AYLIK BÜLTENİ

27 ARALIK 1919

BÜYÜK ÖNDER ATATÜRK

Milli Mücadele'nin kalbi Ankara'ya 105 yıl önce adım attı

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 27 Aralık 1919'da Heyet-i Temsiliye üyeleriyle Ankara'ya gelişi, Milli Mücadele'nin seyri açısından yeni bir dönemin başlangıcı oldu

26.12.2024

Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'ndan mağlup çıkmasının ardından düşman kuvvetleri, başta İstanbul olmak üzere Anadolu topraklarını işgale başladı

• 19 Mayıs 1919

Samsun'a çıkan Mustafa Kemal Paşa, **Kurtuluş Savaşı'nın temellerini attı**

• 12 Haziran

Mustafa Kemal Paşa, **Amasya'ya geldi**

• 22 Haziran

Amasya Genelgesi yayımlandı

• 23 Temmuz- 4 Eylül

Erzurum ve Sivas Kongrelerinin ardından **milli iradeye dayalı bir hükümetin kurulması hedef olarak belirlendi**

Vatandaşlarca seçilen temsilcilerin **Ankara'da bir araya gelmesi istendi**

• 16 Aralık

Mustafa Kemal Paşa, gizli tuttuğu **Ankara yolculuğunu** ilgili kişilere bildirdi

• 18 Aralık

Sivas'tan yola çıkan heyet, güzergah boyunca **vatandaşlardan Milli Mücadele'ye destek istedi**

• 27 Aralık

Mustafa Kemal Paşa, Heyet-i Temsiliye üyeleriyle **Ankara'ya ulaştı**

Ankara'daki ilk karargahı olan **Ziraat Mektebi'ne yerleşti**

TBMM'nin kuruluşu ve düşman karşısında **planlı harekete geçilmesi için hazırlıklar yapıldı**

Ankara, Bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ve **Milli Mücadele'nin dönüm noktalarından biri oldu**

OCAK 2025

SURİYE’İN YENİ DEVLETLEŞME ÇABASINDA İDLİP’İN ÖNEMİ

Prof. Dr. Fahri Erenel

GÜVSAM Müdürü

2011 yılında süren Arap Baharı olayları Suriye içinde neredeyse 14 yıldır süren bir iç savaşın başlangıcını beraberinde getirmekteydi. 2011 yılının 15 Mart tarihinde Suriye’nin Ürdün’le sınırında bulunan güneybatısındaki Dara ilinde öğrenci grubundan oluşan kişilerin okul duvarlarına yazdığı kelimelerle iç savaşın bir nevi fitilini ateşlediği bilinmektedir. Suriye başkanı Esad’a karşı yazılan kelimeler şu şekilde ifade edilmiştir (Anadolu Ajansı Resmî Sitesi, 2019’dan aktaran Abdurrahmanlı,2021)): “Ey doktor (Beşşar Esed) şimdi sıra sende”.

Sıra Esad’a gelmiş ve çok sayıda can kaybı, yaralanmalar, göçler ve alt yapının nerede ise yok olması ile devam eden iç savaş Esad’ın kaçıışı ile sona ermiştir. Esad sonrası yeniden devletleşme çabası için giren Suriye’de İdlip’in Suriye’nin bütünlüğü ve geleceği ile Türkiye’nin güvenliği açısından anahtar rol oynayabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle Suriye genelindeki gelişmelerin yakından takip edilmesi gerekli olmakla birlikte İdlip’in mevcut durumu ile çok daha yakından izlenilmesi gereken özelliklere sahip olduğu düşünülmektedir.

İdlip neden önemli sorusuna tarihten cevap arayanlar için Memlûk Devletinin büyük sultanı Baybars'ın Antakya fethine giderken Hama üzerinden Süvediyeye (Samandağı), Efamiye ve Derbsak (Kırıkhan yakınları) doğrultusunda ordusunu üçe ayırarak Hama üzerinden izlediği yolla bölgeye girip şehri ele geçirdiği göz önüne getirilirse İdlip'in Hatay bölgesinin güvenliği açısından önemi dikkatlere bir nebze dokunabilecektir. İdlip’te dost olmayan gücün yer alması sınırlarımızı ve becamızı doğrudan tehdit edebilecektir (Abdurrahmanlı, 2021). Bölge çok sayıda terör örgütü listesinde olan örgüte sahipliği yapmasının yanı sıra, İdlip ve çevresinde halen kontrolü elinde bulunduran, Esad sonrası Suriye’nin yönetimini üstlenen Hey’etu Tahrî’ş-Şâm-Şam Kurtuluş Heyeti-(HTŞ) örgütünün de adeta yönetim tarzını uyguladığı bir laboratuvar görünümündedir.

Bölge aynı zamanda Esad rejiminin muhalif olmaları nedeni ile ülkenin güneyinden süpürerek Türkiye sınırına yığıldığı ve Türkiye sorumluluğunu üstlenmek zorunda kaldığı çok sayıda Suriye vatandaşını da barındırmaktadır. En önemlisi bölge Türkiye’nin Hatay ve Kilis üzerinden Türkiye ile komşudur. Türkiye ile 130 km’lik bir sınırı bulunmaktadır. Kentten geçen M5 kara yolu Türkiye, Suriye ve Ürdün’ü birbirine bağlamaktadır. Akdeniz’e açılan bir konumu olması dolayısıyla İdlip, Lazkiye limanı ve Hmeymim üssü nedeni ile Ruslar içinde hayati bir bölge özelliği taşımaktadır.

Suriye'ye uluslararası yardımların yapılmasına imkân tanıyan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK)'nın kararlarının yetkilendirdiği mekanizmayla 2014'ten bu yana ilaç dahil her türlü yardımın milyonlarca kişiye ulaştığı, her ay 1000'den fazla insani yardım tırının geçiş yaptığı Babülhava sınır kapısını da kapsayan İdlib Suriye'nin kuzeybatısında yer almaktadır ve 14 eyaletinden biridir.

Harem, Cisir eş-Şuğur, eyaletle aynı adı taşıyan İdlib, Ariha ve Maarat El Numan şehirlerinden oluşan İdlib'in nüfusu 2011 yılında başlayan iç savaş öncesi yapılan sayımda 1,5 milyon olarak belirlenmiştir. Ancak, günümüzde bu sayının 5 milyona dayandığı değerlendirilmektedir. 2013 yılında, o dönem El-Nusra'nın emiri olan Ebu Muhammed el-Cevlani, İslami bir emirlik kurmak için gereken halk desteğinin ancak kamu mal ve hizmetlerinin sağlanmasıyla elde edilebileceğine inandığını ifade ederek yönetime daha fazla müdahil olmak için teorik bir zemin hazırlamıştır. Başlangıçta HTŞ yönetim sorumluluklarını diğer silahlı gruplarla paylaşmış, ancak el-Cevlani grubunun vilayet üzerindeki hegemonyasını dayatmaya çalıştıkça bu durum giderek tek taraflı hale gelmiş, HTŞ bölgede Ahrar uş-Şam, Suriye Milli Ordusu ve IŞİD'in yerel kolu Liva el-Aksa gibi rakip silahlı gruplara karşı çatışmış, HTŞ bu grupları bölgeden uzaklaştırmış ya da boyun eğdirmeyi başararak ve İdlip'te en üstün askeri güç haline gelmiştir.

Görsel 1. Türkiye'nin İnşa Ettiği Briket Evler.

Kaynak: <https://www.afad.gov.tr/turkiye-umut-oluyor-idlibte-50-bin-briket-evin-insaatinda-sona-gelindi-merkezicerik>

2017'de Suriye Kurtuluş Hükümeti (SKH)'nin kurulmasından önce İdlib vilayeti, silahlı muhalif gruplar, ortaklaşa yönetilen yerel konseyler ve bağımsız kuruluşlardan oluşan ve nominal olarak muhalif Suriye Geçici Hükümetinin (SGH) yetkisi altında olan bir yapı tarafından yönetilmiştir Suriye hükümetinin saldırıları bölgeye doğru ilerledikçe, birleşik bir

yönetim organı oluşturmak için sivil girişimler giderek artmış, ancak paydaşlar arasındaki güven eksikliği ve görüş farklılıkları nedeniyle başarısız olmuştur.

Eylül 2017'de İdlib'de düzenlenen Genel Suriye Konferansı, Ağustos 2017 sonunda İdlib'de düzenlenen muhaliflerin kontrolündeki bölgelerde Sivil Yönetim İnisyatifinin bir devamı niteliğinde olmuştur. Konferans 11 Eylül 2017 tarihinde sona erdiğinde, Başkan Bassam es-Sahyuni başkanlığında Genel Şura Konseyi adında bir kurucu organ oluşturulmuştur.

Konferans katılımcıları "yasamanın tek kaynağı olarak İslam hukuku", "Suriye Müslüman halkının kimliğinin korunması ihtiyacı", "yasa dışı rejimin tüm sembolleri ve dayanaklarıyla birlikte devrilmesi ve işlediği suçlardan sorumlu tutulması, Suriye topraklarının tüm işgalci güçlerden kurtarılması, kurtarılan bölgelerde güvenliğin genişletilmesi ve adaletin yaygınlaştırılması" konularında mutabık kalmışlar, ancak Suriye Geçici Hükümeti ile Kamışlı ve Afrin'deki PKK'nın sözde siyasi ayağı olan Suriye Demokratik Güçleri konferans sonuçlarını red etmiştir.

Kasım 2017 başında Genel Konferans Suriye Kurtuluş Hükümetini kurmuştur. Esad gidene kadar silahlı muhaliflerin elinde kalan son kale olan İdlib'i "İnkaz hükümeti"(Suriye Kurtuluş Hükümeti) yönetmiştir. İnkaz, Arapça dilinde "Kurtuluş" anlamına gelen adı taşıyan hükümet, ülkenin en önemli kenti kabul edilen ve kaybedilmesi muhalifler açısından psikolojik bir mağduriyet de sayılan Halep'in tekrar Şam yönetiminin eline geçmesinin ardından Kasım 2017'de kurulmuştur.

Görsel 2. Suriye Kurtuluş Hükümeti Bayrağı.

Yeni hükümet ile Suriye Geçici Hükümeti (SGH) arasında haftalar süren çatışmalar yaşanmış ve HTŞ'nin kuzeybatı Suriye'de SGH destekli birçok yerel konseyi tek taraflı olarak dağıttığı

bildirilmiş ve Muhammed eş-Şeyh başlangıçta başbakan olarak atanmıştır. SKH'nin Anayasa Hazırlama Meclisi 10 Aralık 2018'de Fevaz Hilal'i dokuz bakanla birlikte başbakan olarak atamıştır Hilal ve kabinesinin büyük bir kısmı HTŞ ile yakın bağlarını sürdürmüştür.

Mayıs 2020'de, ABD Hükümeti'nin Sezar Suriye Sivil Koruma Yasası'nın tetiklediği Suriye lirasındaki hızlı değer kaybı, SKH'yi kendi yönetimindeki bölgelerde Türk lirası ile değiştirmeye sevk etmiştir. Temmuz 2022'deki Kurban Bayramı kutlamaları sırasında yaptığı konuşmada el-Cevlani SKH'yi "Suriye devrim tarihinde önemli bir aşama" ve "kurtarılmış bölgelerin içinde bulunduğu kaotik durumdan örgütlenmeye doğru bir geçiş" olarak tanımlamıştır. Temmuz 2023'te Suriye Kurtuluş Hükümeti, resmi diplomatik görüşmelerin ardından Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi ile Rojava ve İdlib arasında yakıt ticaretini başlatmak üzere bir anlaşma imzalamıştır. 13 Ocak 2024 tarihinde Şura Konseyi, Ali Keda'nın yerine Kalkınma ve İnsani İşler Bakanı Muhammed el-Beşir'i başbakan olarak seçmiştir. Mart 2024'te SKH İçişleri Bakanlığı, İdlib'de bir askeri personelin cezaevinde ölümü ve HTŞ'nin etkisinden duyulan memnuniyetsizlik nedeniyle düzenlenen gösterilerin ardından tutukluların aileleri için üç yargıçlı bir 'güvenlik mahkemesi' kuracağını açıklamıştır. İçişleri Bakanlığı daha önce de "belirli koşullar ve istisnalar altında" tutuklular için af ilan etmiş ve kendisine bağlı bir 'Genel Güvenlik İdaresi' kurmuştur.

Esad rejiminin devrilmesi ve ülke çapında yeni bir geçiş hükümetinin kurulmasının ardından, SKH'de görev yapan bakanlar yeni geçiş hükümetinde görev almışlardır. SKH teknokratik ve "ideolojik olmayan" bir yapı olarak tanımlanmaktadır. Pozisyonların çoğu, silahlı muhalif grupların doğrudan yönetiminin sona ermesinin ardından nüfuzlarını yeniden kazanmaya çalışan eğitilmiş kentli elit mensupları, özellikle de işadamları ve muhafazakâr devrimci aktivistler tarafından tutulmuştur. İdlib'de oluşturulan yapının özellikleri dikkatle incelenmelidir. Yeni Suriye Devletini kuruluş çalışmalarında ve özellikle Anayasa yapım sürecinde bu yapının ve işleyiş şeklinin karşımıza çıkabileceği düşünülmektedir.

- Yasama

Genel Şura Konseyi SKH'nin yasama organıdır. Bir başbakan seçmek ve bakan atamalarını onaylamak, kanun tasarıları hazırlamak ve bunları uygulanmak üzere yürütme organına sunmak ve yürütmenin planlarını onaylamaktan sorumludur. Konsey, yürütmenin çalışmalarını denetleyen ve inceleyen özel komiteler kurmakla görevlidir.

Konsey, toplumun çeşitli "kesimlerinin" temsilcilerinden oluşur; her kesim Konseye 15 üye seçer. Bu kesimler arasında sendikalar, aşiretler, ülke içinde yerinden edilmiş kişiler ve yerel sakinler yer almaktadır. Konsey seçimleri için adaylar önceden seçilmekte ve kadınların oy kullanmasına izin verilmemektedir. Nisan 2024'te Konsey, yeni bir seçim süreci belirlemek ve gelecek seçimler için seçim bölgelerini tanımlamak üzere sekiz üyeli bir Yüksek Seçim Kurulu

seçildiğini duyurmuştur. Komitenin kadınlara, yerel meclislere, azınlıklara ve orduya temsil hakkı vermeyi düşündüğü bildirilmektedir.

-Yürütme

Başbakan, Şura Konseyi tarafından seçilir. Başbakan adayları konsey üyeleri tarafından aday gösterilir; bir adayın oylama aşamasına geçebilmesi için en az 10 üyenin desteklemesi gerekir. Oylama aşamasına sadece bir adayın kalması durumunda, bu adayın seçilebilmesi için Konsey oylarının üçte ikisini alması gerekir; aksi takdirde en çok oyu alan aday kazanır. Başbakan seçildikten sonra 30 gün içinde kabinesini Konseyin onayına sunmak zorundadır. Başbakanlar bir yıllık dönemler için seçilirler: ilk dönem bir "deneme yılı"dır, sonrasında Konsey onları ikinci ve üçüncü dönemler için seçebilir.

Başbakan adaylarının Suriyeli olması, üniversite mezunu olması, bir Suriyeliyle evli olması, bir suçtan hüküm giymemiş olması, "iyi bir üne" sahip olması ve "devrimci bir geçmişe" sahip olması gerekmektedir. Kadınlar, SKH hükümetinde çok az pozisyonda yer almakta ve Kadın Ofisi ile sınırlı kalmaktadır. SKH, her birinin altında çok sayıda daire başkanlığı ve müdürlüğün faaliyet gösterdiği on bir bakanlıktan oluşmaktadır. SKH başlangıçta on bakanlıktan oluşurken, on birinci bakanlık olan Enformasyon Bakanlığı 2023 yılında kurulmuştur. Beş adet kurum, bakanlıklardan bağımsız olarak çalışmakta ve doğrudan başbakana rapor vermektedir.

-Yerel Yönetim

SKH'nin yerel belediye meclisleri, Kurtarılmış Bölgeler İdaresi (KBİ) olarak örgütlenmiştir. KBİ idari olarak sekiz bölgeye ayrılmıştır.

-Ekonomi

SKH Sanayi Bakanlığı, Yerel Ürün Koruma Dairesi aracılığıyla, yurt içinde üretilen mallarla rekabet eden ithal mallara gümrük vergisi uygulayarak korumacı bir politika benimsemiştir. Ancak, ithal hammaddeler üzerindeki gümrük vergileri ve yüksek enerji maliyetleri, yerli üretimin pratikte ithalatla rekabet edemediği anlamına gelmektedir. Bazı ilaç fabrikaları kurulmuş olmasına rağmen, zayıf iç talep de endüstriyel gelişmeyi sınırlamıştır.

Haziran 2020'de keskin bir şekilde değer kaybettikten sonra resmi olarak Türk lirası, Suriye lirasının yerini almış ve Suriye lirasının kullanımı suç haline getirilmiştir. Türkiye'nin yaşadığı ekonomik sorunlar ithalat maliyetlerini artırarak işsizliğin, enflasyonun ve emtia fiyatlarının artmasına yol açmış ve ekonomik faaliyetleri ciddi şekilde etkilemiştir. SKH, döviz kurlarını, havale hizmetlerini ve döviz firmalarını düzenleyen bir "Nakit Yönetimi ve Tüketicinin Korunması Genel Para Ajansı" ile kendi bölgelerinde liranın başlıca tedarikçisi olan bir finans kurumu olan Sham Bank'ı da işletmektedir.

Yatırımlar, SKH nüfusunun uluslararası bankacılık hizmetlerine erişimini engellemektedir. Finansmana erişim genellikle uluslararası hibeler, muhalif gruplar tarafından yapılan yatırımlar ve Suriye diasporasından gelen havalelerle sınırlıdır. Bu kısıtlamaları aşmak için hem muhalif gruplar hem de siviller Bitcoin ve Tether gibi kripto para birimlerini takas etmeye yönelmiştir. İdlib ve Sarmada'da kripto para dükkanları faaliyet göstermektedir. HTŞ, kripto para birimlerini şeriata uygun ilan ederek ve Bitcoin'i "Geleceğin Ekonomisinin Para Birimi" olarak tanımlayarak bunların kullanımını teşvik etmektedir. SKH'nin Zekât Genel Müdürlüğü, kendi idaresi altında yaşayan Müslümanlardan İslami vergi olan zekâtın toplanmasını yönetmektedir. Zekât ödememek yasa dışıdır ve tutuklanıp hapse atılmaya yol açabilir.

-Enerji

SKH'nin topraklarındaki elektriğin çoğu, aynı adı taşıyan bir Türk firmasının yerel franchise'ı olan Yeşil Enerji Şirketi tarafından Türkiye'den tedarik edilmektedir. Elektrik dağıtımı SKH'nin Genel Elektrik Şirketi tarafından yönetilmektedir. Mayıs 2021'de Yeşil Enerji Şirketi, Türkiye'den 66kV alabilen elektrik trafo merkezlerinin inşasını tamamlamıştır. İletim hatları, Türkiye'deki Reyhanlı ve İdlib'deki Harem trafo merkezlerini birbirine bağlamaktadır. Mayıs 2023 itibarıyla, SKH'nin idaresi altındaki bölgelerin %70'inden fazlası elektrik şebekesine bağlanmıştır. Şebekeye bağlı olmayan bölgelerde dizel jeneratörler ve güneş panelleri kullanılmaktadır.

-Savunma ve İç Güvenlik

SKH'nin bir savunma bakanlığı olmasa da HTŞ etkin bir şekilde bu işlevi görmektedir. Buna rağmen, SKH Aralık 2021'de bir askeri kolej açmış ve amacı el-Cevlani tarafından "mücahitlerin askeri bilim ve savaş sanatlarındaki deneyimlerini arttırmak" olarak tanımlanmıştır 2022'deki ilk kursundan 400'den fazla subay mezun olmuştur. SKH, İçişleri Bakanlığına bağlı bir polis gücü işletmektedir. Eylül 2023'te bir polis akademisi açılmış ve Ağustos 2024'te ilk mezunlarını vermiştir.

2024'te İçişleri Bakanlığı, mahkûmlara kötü muamele skandalının bir protesto hareketine yol açması ve el-Cevlani'nin HTŞ'nin mahkûmlardan sahte itiraflar almak için işkence kullandığını itiraf etmesinin ardından HTŞ'nin iki güvenlik kurumu (Genel Güvenlik Servisi ve Kamu Güvenlik Servisi) İçişleri Bakanlığına devredilmiştir.

-Eğitim

SKH'nin Eğitim Bakanlığı, 2022 itibarıyla 550.000'den fazla öğrenci, 1.800 okul ve 12 üniversite ile İdlib'deki resmi eğitim sistemini denetlemektedir. Bunlar arasında doğrudan bakanlık tarafından işletilen ve yaklaşık 12.500 personelin çalıştığı yaklaşık 950 okulun yanı sıra SKH tarafından yetkilendirilen özel eğitim sistemi de yer almaktadır

Müfredat, UNICEF ile ortaklaşa geliştirilen 2011 öncesi Suriye müfredatının bir devamı niteliğindedir ve Esad rejimi ile ilgili veya eğitim bakanlığı yönergelerine göre şeriata aykırı olduğu düşünülen metinler hariç tutulmuştur. Eğitim kurumları cinsiyet ayrımı normlarını takip etmektedir

Eğitim, eğitim tesislerine yönelik hava saldırıları ve finansman eksikliği nedeniyle ciddi şekilde kesintiye uğradı. El-Cevlani 2022'de SKH'nin kontrolündeki bölgelerde 200.000 kişinin okulu bıraktığını belirtmiş ve bunun "cehaletle yol açan okuma yazma bilmemeye, bunun da suça, işsizliğe, dilencilığe ve daha pek çok şeye yol açabileceği" uyarısında bulunmuştur.

Eylül 2024'te Beyaz Miğferler 2019'dan bu yana 170 okulun bombalandığını bildirmiştir. Ekim 2023'te Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi (OCHA) bölgedeki 2,2 milyon okul çağındaki çocuktan en az 1 milyonunun eğitimde olmadığını tahmin etmiştir. 2024 yılında OCHA, uluslararası finansmandaki düşüşün 700 okulu kaynaklardan mahrum bıraktığını, 110.000 öğrenci ve 6.500 öğretmeni etkilediğini belirtmiştir.

-Din

HTŞ, görüşlerindeki ılımlılığı "İslam dışı" olarak gören katı Selefi cihatçıların iç muhalefetiyle karşı karşıya kalmıştır. SKH dini yapıları kurumsallaştırmış ve Selefi-cihadi sertlik yanlılarını marjinalize etmek amacıyla İdlib'de takip edilen baskın hukuk ekolü olan Şafii fıkıh mezhebinin rolünü yeniden vurgulamıştır. İdlibli din adamları, SKH'nin camilere ilişkin politikalarını "son derece merkezi ve otoriter" olarak nitelendirmektedir.

Evkaf Bakanlığı din adamlarını atama ve görevden alma yetkisine sahiptir. Evkaf Bakanlığı tarafından atanan "cami görevlileri" cami faaliyetlerini denetlemektedir. Bağımsız hatipler, isyancıların çatışmaları gibi siyasi açıdan hassas olaylarda SKH'ye sadık vaizlerin yerine geçebilmekte; yerine geçmeyi reddedenler görevden alınma riskiyle karşı karşıya kalabilmektedir.

HTŞ, Selefi olmasına rağmen, SKH halka ve ağırlıklı olarak Sufi yerel ulemaya Sünni İslam'ın belirli bir kolunu empoze etmekten kaçınmıştır. Müslüman Kardeşler ve Tebliğ Cemaati tarafından yönetilenler de dahil olmak üzere, rakip Eş'ari akide ekolünü öğreten siyasi olarak tarafsız geleneksel dini kurumların faaliyet göstermesine izin vermektedir. Kısmen insan gücü eksikliğinden kaynaklanan bir evrimle, vaizler arasında kademeli olarak daha geniş bir dini görüş çeşitliliğini barındırmıştır.

Kamuoyu muhalefeti, kadınların bir mahremle seyahat etmesi gibi dini yasaların uygulanmasına yönelik ilk girişimleri durdurmuştur. Okullar cinsiyete göre ayrılmıştır, ancak restoranlarda ve alışveriş merkezlerinde cinsiyetler arasında karışım engellenmemektedir. SKH, kadınları "mütevazı giyinmeye" ve başörtüsü takmaya teşvik

etmekte, ancak onları peçe takmaya zorlamamaktadır. Şeriatın recm ve kırbaçlama gibi hudut cezaları uygulanmamaktadır. Aralık 2024'te SKH Siyasi İşler Dairesi, Suriye'deki Alevilere hitaben bir bildiri yayımlayarak Esad hükümetinin hayatta kalmak için mezhebi istismar ettiğini ve bunun sonucunda "derin toplumsal yaralar" açtığını belirtmiştir. Bildiride ayrıca "Suriye devriminin Suriye çatısı altında herkes için özgürlük, onur ve adalet çağrısı olduğu" ve "zorlu" olsa da Alevi mezhebinden "bilge bireylerin" Suriye'yi "adil ve kapsayıcı bir geleceğe" taşıyabileceği ifade edilmiştir.

İdlib'de kamusal alanda en çok dikkat çeken noktalardan biri de alışveriş merkezlerindeki artış olmuştur. 30'a yakın alışveriş merkezinin hizmete alınması kamusal alanın genişlemesini ve insan ilişkilerinin artmasını sağlamıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

HTŞ, Suriye Kuzeybatısında özgün bir yönetim modeli ile bu bölgeyi yönetmeyi başardığını söyleyebiliriz. Yaklaşık 6 yıllık tecrübe Suriye genelini yönetmeye yetebilecek ve uygulamalarını bir az daha hafifletecek mi?

Öncelikle üzerinde demoklesin kılıcı gibi sallanan terör örgütü unvanından kurtulması gerekecektir. ABD ve Almanya terör saldırıları ve bu saldırıları yapanları İslami kimlikleri dikkate alındığında işinin oldukça zor olduğunu söyleyebiliriz. HTŞ Lideri Ahmed Şara BBC'ye verdiği röportajda Suriye'nin çok kültürlü sosyolojisinin Afganistan'dan çok farklı olduğunu ve dolayısıyla yönetim biçiminin de Afganistan ile aynı olamayacağını açıklamıştır.

SKH yönetimi aynı şekilde yeni Suriye yönetiminde görev yapmaktadır. Peki İdlib'te durum nedir? HTŞ'nin bugüne kadar açıklamalarında SKH'nin ve kurulmuş sistemin lağvedildiğine dair bir açıklama duymadık. İdlib'te kurulu sistem ortadan kaldırılırsa HTŞ çatısı altında toplanan terör örgütleri faaliyetlerini arttırarak ayrı yapılanmalara gidebilirler mi? Bu örgütler nasıl kontrol altına alınacaklardır?

Mevcut Suriye yönetimini zor bir süreç beklemektedir. Gelişmeler en çok Türkiye'yi etkileyebilecektir. Öncelikle Türkiye sınırı yakınında briket evlerde yaşayanların kendi bölgelerine dönmelerinin sağlanması, terör örgütlerini eleman bulma konusundaki rahatlığını azaltabilecek, baskı ile bu evlerde yaşayanların Türkiye'ye doğru hareket etmelerinin de önün büyük ölçüde engellenmiş olacaktır.

Kaynakça

Abdurahmanlı, E. (2021). İdlib'in Orta Doğu Konjonktüründeki Stratejik Rolü, Ahi Evran Akademi, 2(2), 13-28

https://tr.wikipedia.org/wiki/Suriye_Kurtulu%C5%9F_H%C3%BCk%C3%BBmeti

<https://www.afad.gov.tr/turkiye-umut-oluyor-idlibte-50-bin-briket-evin-insaatinda-sona-gelindi-merkezicerik>)

<https://www.haberturk.com/suriye-nin-gelecegine-dair-bir-ornek-idlib-3752867>

İsrail'in Gazze'ye saldırıları 459 gündür devam ediyor

► 7 EKİM 2023'TEN BU YANA

Hayatını kaybeden
Filistinli sayısı

45.885

■ İsrail'in son 24 saatte Gazze'nin çeşitli bölgelerinde gerçekleştirdiği "3 katliamda" 31 kişi yaşamını yitirdi, 57 kişi yaralandı

En az

17.820'si
çocuk

En az

12.300'ü
kadın

Yaralı sayısı

109.196

07.01.2025 Kaynak: Gazze'deki Filistin Sağlık Bakanlığı

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/43035>

UKRAYNA -RUSYA SAVAŞINDAN DERSLER

Prof. Dr. Fahri Erenel

GÜVSAM Müdürü

1. Her yer muharebe alanı haline gelmiştir. Geçmişte olduğu gibi muharebelere isim koymak ve bu isim üzerinden analiz yapma dönemi sona ermiştir.

2. Geri bölge, geri bölge emniyeti gibi kavramların artık kullanılmayacağı düşünülebilir. Gerinizde kalan her yer geri bölgedir. Gerinizde 1000 km olsa bile bu mesafeye kadar her yer kara, deniz ve hava sahası ile bu kapsamda düşünülmelidir. Otonom araçların derinliklere yönelik saldırıları hava savunma sistemlerinin daha geniş bir alanı kapsamına yol açabilecektir. Bu ise daha fazla hava savunma sistemine sahip olmak anlamı taşıyacaktır. Geri bölge emniyet kuvvetlerinin önemi artacaktır. ABD'nin National Guard gibi barış anından itibaren kurulu ve eğitilmiş birliklerin teşkili önem kazanacaktır.

3. Kritik alt yapı ve tesislerin kapsamı genişlemiştir. Bu tür tesislerin korunması için kapsamlı planlar hazırlanmalıdır. Önemli tesisler için o alanda yetiştirilmiş uzman güvenlik birlikleri her türlü saldırıya karşı hazırlıklı olmalıdır.

4. Planlama, Programlama ve Bütçeleme gibi uzun soluklu tedarik sistemleri artık işlemez hale gelmiştir. Harekat ihtiyaçlarına göre kısa zamanda dönüşüm sağlayabilen modüler sistemlere geçilmelidir.

5. Büyük ve ağır harp silah ve araçlarının dönemi sona ermiştir. Buna tanklarda dahildir. Batının en güvenilir tankları ile ve Rusya'nın tanklarının çelik çöplüğüne dönmüş durumları çok iyi analiz edilmelidir.

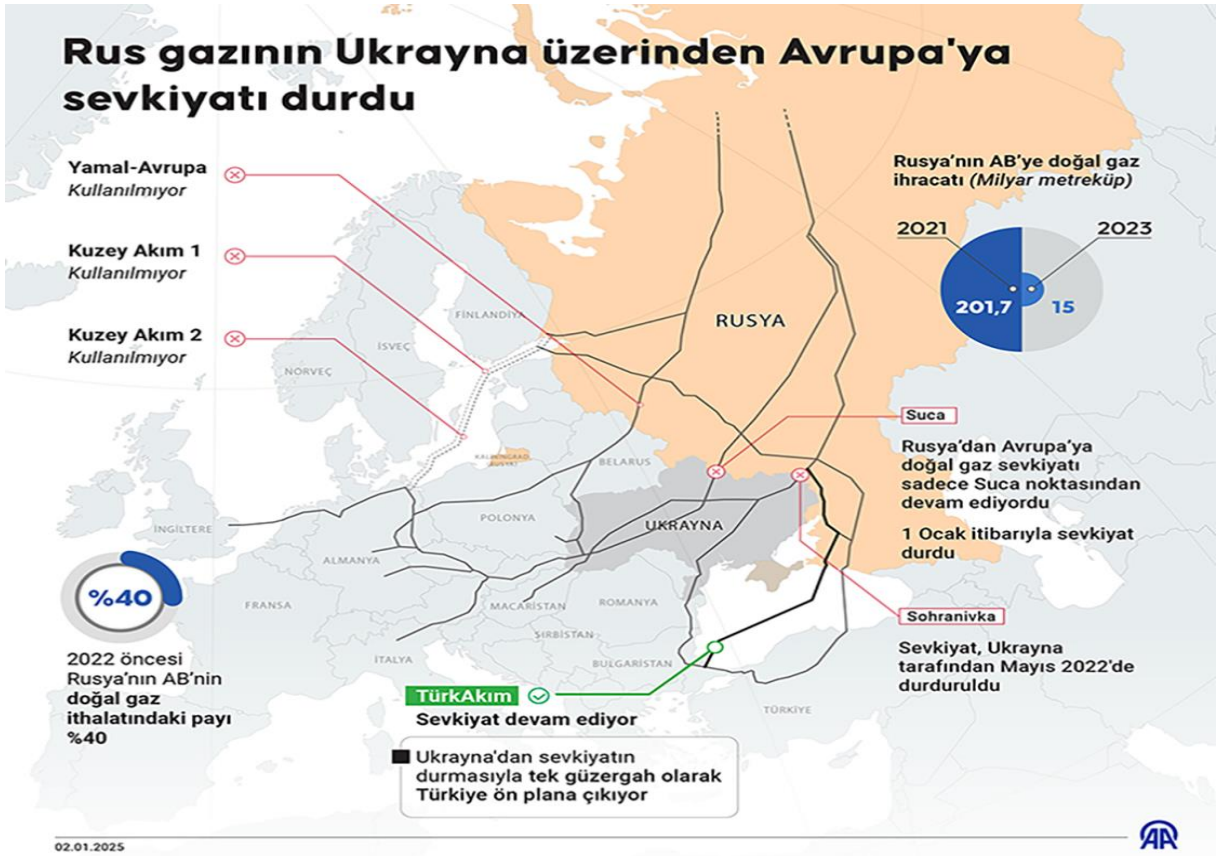
6. Teröristlerin kullandığı, çok iyi manevra ve hıza sahip arazi araçları tercih edilmesi, Mao'nun ünlü Gerilla Stratejisinde yer alan "Düşman Kuvvetli İse Yok Ol, Kuvvetler Dengesindeyse Savunma da kal, Üstünlük bizde ise aralıksız saldır" konsepti küçük birlik seviyesinde askeri hareketin esasını oluşturmalıdır. Bu tür birliklerin elde edeceği başarı üzerine SSCB zamanındaki ikinci kademe kuvvetleri gibi daha güçlü birlikler hızla muharebe sahasına girmelidir.

7. Lider eğitiminde ele geçirilecek şehirlerin yönetimi için yerel yönetimler ve yerelin antropolojisi üzerine dersler verilmelidir.

8. Askerin dinlenmesine imkân sağlamak üzere gözetleme ve kontrol noktalarında otonom robotların kullanılması düşünülebilir.

9. İstihbarat sivilleşmiştir. Siviller istihbarat temininde önemli rol oynamışlardır. Sivillerden nasıl faydalanacağı üzerine düşünceler üretilmelidir.

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/42978>

10. Mevcut seferberlik sistemi İkinci dünya savaşı gibi kitle savaşına personel temin yöntemidir. Kaldırılmalı, yerine National Guard benzeri, her an için hazır yapılara geçiş yapılmalıdır.

11. Yedek personelin bir kısmına afet arama kurtarma görevi verilmeli, bir çatışmamada yıkılan binalarda arama kurtarma çalışmaları bu birlikler aracılığı ile yürütülmeli, asker bu maksatla kullanılmamalıdır.

12. Harekat sahasında rastlanılan kişileri tanımaya yardımcı olacak ve hızla tedbir almayı sağlayabilecek yüz tanıma sistemleri kullanılmalıdır.

13. Askeri lider ve karargâh subayı yetiştirme sistemi son derece esnek olmak, hatta eğitim devam ederken dahi program değiştirilebilmelidir. Kalıplaşmadan kaçınılmalıdır.

14. Yüksek güçlü mikro dalga silahlarının kullanımı son derece önem kazanmıştır. Hasmın aklını karıştırmanın en önemli yollarından biri haline gelmiştir.
15. Savaş alanının aktörleri artmıştır. Tanıma sistemleri önem kazanmıştır. Silahlı Çatışma Hukuku'nun savaşı sayılma şartları yok olmuştur.
16. Göç hareketlerinin oluşabileceği değerlendirilen bölgeler için uzmanlardan oluşan bir ekip oluşturularak göç yönetimi planlı bir şekilde yürütülmelidir.
17. Topçu gibi atılan her mermi sonrası mevzi değiştirme zorunluluğu bulunan silah sistemleri yerine uzun menzilli füzelerin kullanılması tercih edilmelidir.
18. Alçak hava savunma sistemleri SİHA ve İHA saldırıları ile daha önemli hale gelmiştir.
19. Tanksavar silahlarının önemi artmıştır.
20. Harekâtı geniş bir cephede yürütmekten kaçınılması, sıklet merkezi tesisinin önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır.
21. Harp prensipleri önemini muhafaza etmiştir. Sadelik en önemli prensip haline gelmiştir.
22. Harekat alanında silah kaçakçılığının arttığı görülmektedir. Ayrıca, 3D yazıcılar ile silah üretimi mümkün olduğu dikkate alınmalıdır.
23. Harekat planlarının kapsamlı bir şekilde yapılmasının pek önemi olmadığı görüldü. Hasmın mevcut durumuna bakarak harekât planı hazırlanması açmaz götürebilecektir. Harekatın başlaması ile Ukrayna'ya sağlanan harp silah ve araçlarının çeşitliliği ve sürekliliği nedeni ile esnekliği fazla planlar yapılmalıdır. Özellikle senaryo ve öngörüye dayalı yedek plan hazırlama kabiliyeti geliştirilmelidir.
24. Dil farklılığın olduğu yerlerde yapay zekadan yararlanılmalı, ele geçirilenlerin sorgulanmasında yapa zekanın kullanıldığı sistemler yaygınlaştırılmalıdır.
26. Askeri araçlarda arıza durumunun tespiti veya tedarik ihtiyaçları için sensör sistemleri ile ilgili merkezlere anında bildirim yapılabilir. ABD'nin geliştirdiği F-35 savaş uçaklarındaki lojistik sistem algılayıcıları gibi
27. Elektrikli araçların muharebe sahalarında cephede kullanımları için henüz erken olduğu değerlendirilebilmekle beraber, lojistik destek araçlarında bu sistemlerin kullanılmasına başlanabilir.
28. Liderlere senaryo ve öngöründe bulunma eğitimleri verilmelidir. Klasik kurmay ve karargah subaylığı eğitimleri yeniden tamamen uygulamalı olacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır.

YUNANİSTAN'IN ARTAN SİLAHLANMA ÇABASI. NEDEN ŞİMDİ?*

Doç. Dr. Orhan Karaoğlu

Yunan hükümeti silahlı kuvvetleri için 10 yıllık bir silahlanma ve modernizasyon programı planlıyor. Yunanistan'ın bu programı planlamasındaki asıl amacı ordusunu "daha akıllı ve güçlü" hale getirmektir. Yunanistan'ın modernizasyon programında silahlı kuvvetler envanterine yeni fırkateynler, savaş uçakları, insansız hava araçları ve füzeler katmak var. Yunanistan Hava Kuvvetleri de mevcut envantere ilaveten yeni Rafale savaş uçakları ve F-35 hayalet jetleri satın alacak. Bu noktada Yunan ordusu, tarihinin en büyük satın alma programını hayata geçirmek istiyor. Ordu önümüzdeki 10 yıl içinde silahlı kuvvetlerini çağdaştırmak için 53 milyar avro harcamayı planlıyor. Bu, Yunanistan'ın 2024 yılındaki Gayrisafi Yurt İçi Hasılasının (GSYH) yüzde 23'üne tekabül ediyor.

Yunanistan uzun zamandır NATO içinde savunma harcamaları açısından önemli bir oyuncu olarak görülüyor. Ülke 2010'larda iflasın eşiğindeyken bile GSYH'nin yüzde 2'sinden fazlasını savunma ve orduya harcadı. Öyle ki Atina 2022'de savunma harcamasında yüzde 3,9'luk oranla askeri süper güç Amerika Birleşik Devletleri'ni bile geride bıraktı.

Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis ve hükümeti ülkelerinin silahlı kuvvetlerini yeniden organize etmek ve modern silah sistemleriyle daha etkin hale getirmek istiyor. Savunma Bakanı Nikos Dendias bu hedef için planlarını açıkladı. Açıklamaya göre, Yunanistan'ın özellikle Türkiye ile kara sınırında ve Ege adalarında bulunan küçük askeri üsleri kapatılacak ve daha büyük olanlar ise güçlendirilecek.

Geçmişte Yunanistan'ın yüksek savunma harcamalarının nedeni esas olarak komşu NATO ortağı Türkiye'den algıladığı tehditten kaynaklandığı ifade ediliyordu. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı Yunanistan için de yeni bir tehdit durumu yarattı. Başbakan Miçotakis yıllardır Avrupa'nın savunması için daha fazla harcama yapması gerektiğini savunuyor. Bu görüş

* <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/yunanistanin-artan-silahlanma-cabasi-neden-simdi/3446497>

ABD'deki başkanlık seçimlerinin ardından daha da aciliyet kazandı. Zira, ABD'nin seçilmiş başkanı Donald Trump'ın Beyaz Saray'a dönmesiyle Washington'un gelecekte Avrupa'nın savunmasına ne kadar katkıda bulunacağı daha da belirsizleşti.

Öte yandan, Yunanistan şimdiye kadar silah sistemlerini ağırlıklı olarak ABD ve Fransa'dan tedarik ediyordu. Şimdi ise yerli savunma sanayi silahlanma programlarına daha yakından dahil olacak. Dendias parlamento komitesine yaptığı açıklamada, yerli gemi inşa sanayisinin silahlanma programından 6 ila 7 milyar avro değerinde sipariş bekleyebileceğini söyledi.

Yunanistan neden şimdi silahlanıyor?

Miçotakis, Rusya-Ukrayna savaşından bu yana ortak bir Avrupa hava savunma sistemi kurulması çağrısında bulunuyor. Bu sistemin Avrupa Birliği'nin (AB) tüm hava sahasını düşman füzelerinden, insansız hava araçlarından (İHA) ve uçaklarından koruması öngörülüyor. Ancak AB içinde özellikle finansman yetersizliği nedeniyle henüz bir anlaşmaya varılamadı. Görünüşe göre Yunanistan artık diğer ortakları beklemek istemiyor ve İsrail ile işbirliği içinde kendi hava savunma sistemini kurmak istiyor. Söz konusu projede İsrail'in kendisini füze saldırılarından korumak için kullandığı "Demir Kubbe" model olarak alınacak ve Yunanistan sadece bu savunma sistemi için yaklaşık 2 milyar avro yatırım yapacak.

Yunanistan yönetiminin planladığı füze ve dron savunmasının öncelikle NATO ortağı Türkiye'ye yönelik olduğu, bununla birlikte Doğu Akdeniz'deki jeopolitik mücadele için de savunma planı yaptığı düşünülebilir. Ayrıca, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı ve Orta Doğu'daki savaş Yunanistan için yeni bir tehdit oluşturmuşa benziyor.

Nitekim Kathimerini gazetesinde Vasilis Nedos 10 Aralık 2024'te şu satırları yazdı: "Türkiye'nin daha önce Libya'da, Kafkaslarda, Somali'de yaptığı gibi Suriye meselesinde hareket etme tarzı belki de Yunanistan'da -kısa olması nedeniyle- derin devlet dediğimiz şeyin farkındalığına sahip olan kişileri endişelendirmesi gerekir. Bu tartışmanın bir yönü operasyonel detayları ve gizli teşkilatların faaliyetleriyle bağlantılı olan meseleleri ilgilendiriyor. Ancak doğası gereği, jeopolitik satranç tahtasındaki açık hamleler haricinde, bu boyutunu bir bütün olarak analiz etmek zordur."

Ta Nea gazetesinden Athanasios Platias'ın 13 Eylül 2024'te silahlanmaya dair yaptığı yorumlar da dikkat çekici: "Ankara ile temelsiz yakınlaşmanın oluşturduğu yanılsamaların bir maliyeti oldu. Yunanistan rahatlayarak silahlanma programını ihmal etti, Türkiye ise çılgınca bir silahlanma yarışına girdi. Bu, güçler oranını Yunanistan'ın aleyhine değiştirdi ve her gün gördüğümüz gibi Türk iddialarını her tür sınırı aşacak şekilde cesaretlendirdi. Yunanistan savunma hazırlıklarına ve caydırıcı gücünün güçlendirilmesine yatırım yapmadığı takdirde sürekli "geri çekilme veya savaş" ikilemiyle karşı karşıya kalacak ve Türkiye'nin aşırı bir

talebine karşı geri çekilemeyeceği bir zamanda, trajik sonuçlu savaşa karışacak. "Si vis pacem, para bellum", yani eğer barış istiyorsanız savaşa hazırlanın."

Bu yorumlardan anlaşılan o ki Türkiye'nin son yıllardaki jeopolitik hamleleri de Atina'yı endişelendirmiş benziyor.

Yunanistan'ın kesin olarak sipariş ettiği savunma teçhizatı bile 2030'a kadar 12,8 milyar avroya mal olacak. Bunlar arasında Fransız Belharra sınıfı fırkateynler, F-35 jetler, İHA'lar, saldırı helikopterleri ve hava savunma sistemleri yer alıyor. Maliye Bakanı Kostis Hatzidakis Atina'nın bütçesinin 2024'ün ilk 11 ayında 4,38 milyar avro fazla verdiğini açıkladı. Bu rakam bütçede planlanandan 2,1 milyar avrodan daha fazla. AB Komisyonu gelecek yıl Yunanistan'ın bütçe açığının GSYİH'nın yüzde 0,1'i kadar olacağını öngörüyor.

Atina hükümeti silahlanma planları konusunda parlamentoda geniş bir fikir birliğine güveniyor. 2025 bütçesi için aralık ayında yapılan oylamada hazırlanan teklif muhalefetin 139 oyuna karşılık iktidar partisinin 159 oyla kabul edilirken; 7 gruptan 258 milletvekili savunma bütçesi lehine oy kullandı. Muhalefet partisi Radikal Sol İttifakı'nın (SYRIZA) lideri Sokratis Fanellos, "Mevcut durumun ve bununla birlikte gelen sorumluluğun tamamen farkındayız." dedi. Başbakan Miçotakis, muhalefetin savunma bütçesine verdiği desteği memnuniyetle karşıladı: "Yunanistan, uluslararası istikrarsızlık ortamında istikrar ve büyüme için kendi yol haritasını çiziyor." dedi.

Miçotakis uzun süredir Avrupa'nın savunmasına daha fazla harcama yapması ve birlikte daha yakın çalışması gerektiği konusunda uyarıyordu. Trump'ın yakında Beyaz Saray'a dönmesiyle bu talep daha da acil hale geldi. Ayrıca Yunanistan, Almanya'nın başlattığı Avrupa Gökyüzü Kalkanı Girişimi (ESSI) hava savunma sistemine katılan 21 ülkeden biridir. Ancak Atina'da hükümet çevrelerinde programın çok yavaş ilerlediği yönünde eleştiriler var.

Görünen o ki Yunanistan küresel ve bölgesel alandaki jeopolitik gelişmelerden bir hayli tedirgin olmuş benziyor. Bu noktada, silahlanma çalışmalarını daha da hızlandırıyor. Türkiye'nin dikkati son zamanlarda Suriye'deyken, Batı'daki komşumuz Yunanistan'ın silahlanma çabası da dikkatlerden kaçmamalı.

SURİYE DEVRİMİ, DÜNYA VE TÜRKİYE: İKİNCİ SOĞUK SAVAŞ'IN EŞİĞİNDE MİYİZ?*

Dr. Cemil Doğaç İpek

2011'de temel demokratik hak taleplerini duyurmak için sokağa çıkan Suriye halkına devrik lider Beşşar Esed yönetimindeki Baas rejiminin ağır silahlarla karşılık vermesiyle patlak veren iç savaş, kısa bir süre önce Suriye Milli Ordusu (SMO) ve Heyet Tahrir Şam'ın (HTŞ) Şam'a girmesiyle sona erdi. Suriye'de 8 Aralık'tan itibaren bambaşka bir siyasi gerçeklik meydana geldi. Bu gerçeklik, yeni dönemde Suriye'nin hem iç düzeninde hem de uluslararası ilişkilerinde köklü değişiklikler yaratacak bir sürecin başlangıcı olarak değerlendiriliyor.

Gelinen noktada, Suriye krizine müdahil olan her aktörün gerek vekil unsurlar aracılığıyla gerekse de doğrudan gerçekleştirdikleri girişimleriyle konularını tahkim etmeye çalıştıkları anlaşılıyor. Türkiye açısından bakıldığında ise Türk dış politikasının en önemli gündem maddelerinden biri olan Suriye meselesinin yalnızca dış siyaseti değil iç siyaseti de derinden etkileyebildiği görülüyor. Dolayısıyla, Türkiye'nin Suriye krizinin başından Esed'in devrilmesine kadar izlediği seyrin çok taraflı ve çok boyutlu bir gözle analiz edilmesi, hem Türkiye'nin milli çıkarlarını temin etmek hem de krizin çözümüne yönelik öneriler geliştirebilmek için kaçınılmaz bir entelektüel çaba olarak karşımıza çıkıyor.

Dünya düzeni büyük bir değişim içinde

Bin yıla yakın bir süre gücünü koruyup hüküm sürdükten sonra son demlerini yaşarken Voltaire'in esprili ifadesiyle "Kutsal Roma İmparatorluğu artık ne kutsaldır ne Romalıdır ne de bir imparatorluktur." Küresel düzeyde bugün karşı karşıya olduğumuz problem ise şudur: Yaklaşık 2,5 yüzyıl sonra Voltaire'in ifadelerinden ilhamla son demlerindeki liberal dünya düzeni artık ne liberal ne dünya çapında ne de düzen içindedir. Uluslararası düzeni yönetmek isteyenlerin küresel çerçeveler oluşturma çabaları başarısızlığa uğradı. Bu sebeple, dünyadan bir bütünmüş gibi bahsetmek artık giderek zorlaşıyor. Ayrıca, uluslararası sistemde korumacılık yükselişte ve küresel ticaret müzakereleri sonuç vermedi. Dünyada yeni bir güç odağı olarak ortaya çıkan siber alanın kullanımını düzenleyen çok az kural bulunuyor. Bu sebeple, her biri nev-i şahsına münhasır bölgesel düzenler veya düzensizlikler ortaya çıkıyor. Bu duruma en iyi örnek ise Orta Doğu ve Suriye'de yaşananlardır.

Bugünkü dünya, 1939-1991 döneminin ideolojik kutuplaşma içerisindeki dünyasına benzemiyor. Bugün yaşananlar, küresel bir savaş olan Birinci Dünya Savaşı'nın öncesindeki 10 yılları çok daha fazla hatırlatıyor. Şu anda küresel ve bölgesel güçlerin yükselip-düştüğü bir

*<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/suriye-devrimi-dunya-ve-turkiye-ikinci-soguk-savas-in-esiginde-miyiz/3443650>

çağda milli güç savaşlarına tanık olduğumuzu söyleyebiliriz. Hakim emperyal güç olan Amerika Birleşik Devletleri (ABD), statükoyu sürdürmek için sürekli hamle yapma peşindedir. Öte yandan Çin, İngiltere ve Türkiye gibi güçlenen aktörler, ABD'nin orantısız güç ve servet paylaşımından rahatsızlar. Rusya ve Avrupa Birliği (AB) gibi çok-uluslu yapılar ise eski şaşalı günlerini arıyorlar. Bu noktada Batı, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) geri dönmesinden; Rusya ise Batı destekli rejim değişikliği dalgasından korkuyor. Onların ifadesiyle "radikal İslam" ise her iki tarafın ortak korkusudur.

Dünyanın genel durumuna baktığımızda 1945-1989 arasında olduğu gibi büyük bir ideolojik mücadele kapıda değil. Hatta ortada yeni bir "Demir Perde" de gözüküyor. Şu anki düzende başat bir dünya gücünün yanı sıra, ABD'nin hakimiyetinin azaltılmasını isteyen fakat henüz bu hedefini gerçekleştirecek kadar da ilerleyememiş yükselen ve gerileyen güçler bulunuyor.

Bu durum, konuyla ilgilenen uzmanlarda bazı anlaşmazlıklara yol açıyor. Bazı uzmanlarda mevcut durumu anlamlı kılmak için Soğuk Savaş nostaljisine başvurma eğilimi var ama bu doğru bir benzetme değil. Mevcut durum, daha ziyade yeni ortaya çıkan büyük güçlerin rekabet çağı olan ve devletler arasındaki ilişkilerin ideolojik haklılıklara değil milli menfaatlere dayalı olduğu 19. yüzyılın ikinci yarısına benziyor. Mevcut küresel yapıda başat bir güç bulunuyor ancak bu güç kendi milli menfaatlerini savunma arayışındaki diğer güçlerin meydan okumalarıyla yüz yüze kalıyor. Dünya, 21. yüzyılın 20. yüzyılın gözlüğünden anlamaya çalışarak hala eskilerle yerinde sayıyor. Dolayısıyla, hem Suriye ve Orta Doğu için hem de dünya için şunu rahatlıkla söyleyebiliriz ki, İkinci Soğuk Savaş'ın eşiğinde değiliz.

Suriye'yi neler bekliyor?

Suriye'nin yakın gelecekte kısa bir süre içerisinde tek başına toparlanabilmesi mümkün görünmüyor. 13 yıl süren iç savaşta Suriye ekonomisi ciddi bir biçimde harap oldu. Ambargo altında olan ülkede işsizlik ve üretimin çöküşüyle yakıt ve gıda sorunu baş gösteriyor. Coğrafya ve tarih bize Sykes-Picot düzeninin yapay devletlerinden biri olan Suriye'nin, Türkiye'den destek almazsa Orta Doğu'daki çalkantının merkez üssü olmaya devam edeceğini söylüyor. Zira, Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasından ve yapay sınırlarla yeni devletlerin oluşturulmasından bugüne bölgede kan ve gözyaşı hiç dinmedi.

Bugün geldiğimiz noktada Türkiye kısa vadede olmasa da uzun vadede Suriye'de kazananlardan biri oldu. Zira, devrilen Esed rejimi Suriye'de azınlık, etnik ve dini/mezhepsel bir diktatörlüktü. İran yabancı Şii bir işgalciydi. Rusya, Esed ve İran'a verdiği destekle lekelendi ve Suriye'ye konuşturduğu hava varlığından başka pek de bir şeyi yoktu. ABD ise süreç boyunca terör örgütü PKK'nın Suriye koluyla hareket ederek meşruiyet sorunu içerisine girdi. Diğerlerine nazaran, Türkiye'nin coğrafi avantajlarının Suriye'de kuvvet kullanmak üzere askeri birlik sevkiyatı için kolay olması burada Türkiye'ye çeşitli avantajlar sağladı.

Suriye'deki hadiseleri tahayyül ederken bölgede yaşananların Ukrayna'da, Balkanlar'da ve Avrupa'da olan bitenle bağlantılı olduğunu gözlerden ırak tutulmamalıdır. Zira daha önceki dönemlere nazaran uluslararası düzende hiç olmadığı kadar her şey birbiriyle iç içe geçti. Örneğin, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in Suriye'ye müdahalesi, kısmen Ukrayna'yı ilgi odağı olmaktan çıkarma ve böylece Suriye'den Türkiye'ye, oradan da Avrupa'ya göçmen akınını yönlendirerek Avrupalılara karşı bir koz edinme amacı taşıyordu. Önümüzdeki süreçte Suriye'de, Irak'ta ve çevre ülkelerde güçler arasında devam eden bölgesel hakimiyet mücadelesi, yeni post-emperyal düzeni belirleyecektir. Suriye'deki mücadele devletler arasında ancak artık devlet-altı yapılar da bu mücadelenin aktörleridir. Suriye'de bir gücü ya da bloku ön plana çıkaracak şey, düzeni yeniden kurmak olacaktır çünkü bir düzen tesis edilmeden hiç kimse için özgürlük mümkün değildir.

Türkiye, Suriye'de hadiselerin başladığı Mart 2011'den bu yana uluslararası konsensüsün bozulması sonrasında uluslararası arenada yalnız kalmak pahasına da olsa Esed rejimi karşıtı hareketleri destekledi. Ayrıca, 2016'da Fırat Kalkanı Harekatı ile uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını kullanarak terörle mücadele kapsamında Suriye sahasına bizzat müdahale etti. Türkiye, Fırat Kalkanı Harekatı'ndan bugüne sivil ve askeri tüm unsurlarıyla Suriye halkının yanında oldu. Türkiye bu mücadele için hem maddi hem de manevi ciddi bedeller ödemeye de devam ediyor. Dolayısıyla, buradaki mücadele sadece Suriye halkının bir özgürlük mücadelesi olmaktan çıktı aynı zamanda Türkiye için de bir beka sorunu haline geldi. Gelecekte Suriye'de ortaya çıkacak olumlu manzara Türk dış politikası için sadece Suriye'de değil tüm cephelerde kendisine büyük bir kazanım sağlayacak sonuçlar doğuracaktır.

TÜRKİYE VE SURİYE DENİZ YETKİ ANLAŞMASI: BÖLGESEL GÜÇ DENGESİNDE YENİ BİR DÖNEM Mİ BAŞLIYOR?***

Prof. Dr. İsmail Şahin

Türkiye ile Libya arasındaki Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası'nın imzalandığı 27 Kasım 2019'dan itibaren Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin (GKRY) en büyük endişesi, Türk hükümetinin buna benzer bir anlaşmayı Mısır ve ardından Suriye ile imzalamasıydı. Türkiye-Libya anlaşması, Doğu Akdeniz'de tüm gelişmelerin Yunanistan ve GKRY'nin lehine gittiği ve hiçbir tarafın Türkiye lehine bir değişimi tahmin etmediği bir zamanda doğdu.

GKRY, daha öncesinde Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) tüm itirazlarına rağmen Mısır, Lübnan ve İsrail'le deniz yetki alanları konusunda anlaşmalar yapip ardından da diplomatik halkaya Yunanistan'ı ekleyerek işbirliği süreçlerini başlatmıştı. GKRY yaptığı anlaşmalarla bir taraftan Kıbrıs Türk toplumunun doğal kaynaklar üzerindeki eşit haklarını görmezden gelirken diğer taraftan da Türkiye'nin kıta sahanlığını ihlal ediyordu.

Yunanistan ve GKRY'nin haksız talepleri

Türkiye, Doğu Akdeniz'de tek taraflı bir düzen kurmaya çalışan GKRY'nin Kıbrıs meselesi çözülmeden tüm adayı temsilen anlaşmalar yapmasını gayrimeşru kabul etti ve yalnızca Rum tarafının çıkarlarını gözetken bu tür anlaşmaların uluslararası hukuk açısından geçersiz olduğunu savundu. Bununla birlikte Ankara, bölgedeki deniz yetki alanlarıyla enerji kaynaklarının paylaşımının tek taraflı girişimler yerine tüm tarafların katılımıyla ve hakkaniyet çerçevesinde mümkün olabileceğini belirterek bölgesel bir konferans düzenlenmesini teklif etti. Ancak Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bu teklifi Doğu Akdeniz'de kendi çıkarlarını koruma önceliği güden GKRY ve Yunanistan tarafından riskli bulunarak dikkate alınmadı. Aynı şekilde, Kıbrıs Türk tarafının doğal gazın yönetimi ve paylaşımına yönelik Birleşmiş Milletler (BM) gözetiminde ortak bir komisyon oluşturulması önerisi de cevapsız bırakıldı.

Yunanistan ve GKRY, Türkiye ve KKTC tarafından önerilen hakkaniyete dayalı çözüm ve işbirliği modellerini kabul etmedi. GKRY ve Yunanistan; Avrupa Birliği (AB), İsrail, Fransa ve Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) desteğiyle Türkiye'ye karşı diplomatik ve stratejik koalisyonlar kurarak hem Türkiye'nin bölgesel aktörlerle ilişkilerini sınırlandırmaya hem de Türkiye'yi Doğu Akdeniz'de yalnızlaştırmaya dönük adımlar atmaya başladı. Ancak bu strateji, Türkiye ve Libya arasında imzalanan deniz yetki anlaşmasıyla çöktü. Türkiye, Libya ile yaptığı

***<https://www.aa.com.tr/tr/analiz/turkiye-ve-suriye-deniz-yetki-anlasmasi-bolgesel-guc-dengesinde-yeni-bir-donem-mi-basliyor/3440029>

anlaşmayla Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanlarını güvence altına almanın yanı sıra Libya ile Türkiye arasında bir deniz sınırı belirleyerek Yunanistan'ın deniz yetki alanları üzerinden Kıbrıs'a ve Mısır'a yönelik yayılmacı taleplerini de geçersiz kıldı.

Deniz yetki anlaşması: Türkiye ve Suriye'ye stratejik faydaları

Son yıllarda Türkiye-Mısır ilişkilerinin normalleşmesi ve kısa zaman önce Suriye'de 61 yıllık Baas rejiminin çökmesiyle Türkiye'nin lehine gelişmeler yaşanması, Atina'da ve Güney Kıbrıs'ta ciddi rahatsızlığa yol açtı. Zira, Ankara'nın Şam ve Kahire ile işbirliğini genişletip güçlendirmesi Yunanistan ve GKRY'yi Doğu Akdeniz'deki stratejik konumlarının daha da zayıflatacağı yönünde endişelere sürüklüyor. Bu bağlamda, Türkiye Cumhuriyeti Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun Türkiye ile Suriye arasında deniz yetki anlaşmasının imzalanacağını açıklaması, bölgesel güç dengesi ve deniz yetki alanlarının sınırlandırılması bakımından önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Doğu Akdeniz'deki kıyı uzunluğu nedeniyle uluslararası hukuka göre avantajlı bir konumda olan Türkiye ile yapılacak bir anlaşma, Suriye'ye daha geniş bir deniz yetki alanı imkânı sunacaktır. Bu sayede her iki ülke, GKRY'nin maksimalist taleplerini dengeleyerek daha fazla deniz alanı kazanacaktır. Ayrıca bu anlaşma her iki ülkenin GKRY'nin maksimalist taleplerini dengeleyip daha geniş deniz alanları kazanmasını sağlayacaktır. Diğer taraftan Türkiye ile bir anlaşma, Suriye'nin denizcilik ve enerji çıkarlarıyla da uyumlu olacaktır çünkü Türkiye, Doğu Akdeniz'deki enerji rezervlerini araştırma ve işletme konusunda güçlü bir teknolojiye, altyapı ve birikime sahiptir. Enerji şirketleri ve araştırma gemileri aracılığıyla, Suriye'nin deniz yetki alanlarındaki kaynak arama faaliyetlerini hızlandırabilir ve bu alanlarda enerji rezervlerini keşfedip kullanmasını kolaylaştırabilir. Böyle bir anlaşma, Suriye'nin deniz ticaret yollarına erişimini artırarak Akdeniz'deki denizcilik faaliyetlerini genişletir. Türkiye'nin gelişmiş liman ve lojistik altyapısı, özellikle İskenderun ve Mersin limanları Suriye'nin ekonomik çıkarlarını destekleyecek şekilde etkin bir biçimde kullanılabilir. Bu sayede, Suriye'nin ticaret ağının yeniden inşasına önemli katkılar sağlanabilir. Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki güçlü bölgesel rolü, Suriye'nin bölgedeki diğer aktörlerle ilişkilerini güçlendirmesine de yardımcı olabilir.

Bu anlaşma Türkiye ve KKTC için de pek çok fayda sağlayacaktır. Öncelikle, Suriye ile yapılacak bir deniz yetki sınırlandırma anlaşması, GKRY ve Yunanistan'ın maksimalist haritalarını geçersiz kılarak Türkiye ve KKTC'nin uluslararası deniz hukukuna dayalı haklarını daha güçlü bir şekilde savunmalarını mümkün kılacaktır. Bu da Ankara'nın Doğu Akdeniz'deki siyasi, hukuki ve diplomatik üstünlüğünü pekiştirecek ve Türkiye'nin bölgesel denizcilik ve enerji projelerinde daha fazla etki sahibi olma kapasitesini arttıracaktır. Kıbrıs Türkleri açısından bakıldığında, bu tarz bir gelişme iki devletli çözüm modeline verilen dolaylı desteği artıracak ve bölgedeki siyasi denklemlerde KKTC'nin statüsünü destekleyen bir anlayışın oluşmasına katkı sağlayacaktır. Bu durum, Kıbrıs Türklerinin haklarını ve egemenliğini güçlendirerek Kıbrıs sorunda daha güçlü bir duruş sergilemelerine olanak tanıyacaktır.

MELEKLER ŞEHRİ CEHENNEME DÖNDÜ

Dr. Ahmet Gedik

GÜVSAM Yönetim Kurulu Üyesi

Los Angeles, Kaliforniya'da 7 Ocak 2025'te başlayan orman yangınları, şiddetli rüzgarlar ve kuru hava koşulları nedeniyle hızla yayılarak büyük yıkıma yol açmıştır. Yangınlar sonucunda en az 24 kişi hayatını kaybetmiş, 16 kişi kaybolmuş ve yaklaşık 150.000 kişi tahliye edilmiştir. En büyük tahribat, Pacific Palisades ve Eaton bölgelerinde meydana gelmiştir. Pacific Palisades yangını, 5.300'den fazla binayı yok ederek Los Angeles tarihindeki en yıkıcı yangınlardan biri olarak kaydedilmiştir.

Yangınların yayılmasında, saatte 160 kilometreye ulaşan rüzgâr hızları etkili olmuştur. Ulusal Hava Servisi, bu rüzgarların 15 Ocak'a kadar devam edebileceği konusunda uyarıda bulunmuştur. Yangınların ekonomik etkisi de büyüktür; tahmini zarar 150 milyar doları aşmaktadır. Ayrıca, bazı varlıklı bireylerin özel itfaiye ekipleri tutarak mülklerini korumaya çalışması, kamuoyunda tepkiye neden olmuştur. Yetkililer, yangınların nedenine ilişkin soruşturmalara devam etmekte olup, iklim değişikliği ve insan faaliyetlerinin bu tür felaketlerin sıklığını artırdığına dikkat çekmektedir. Los Angeles'taki yangınlar, bölgenin altyapısı ve acil durum müdahale kapasitesi üzerinde ciddi bir baskı oluşturmuştur. Yangınların kontrol altına alınması ve etkilenen bölgelerin yeniden inşası için yoğun çabalar sürdürülmektedir. Ancak, devam eden rüzgarlar ve kuru hava koşulları, söndürme çalışmalarını zorlaştırmaktadır. Yangınların neden olduğu yıkım ve can kayıpları, bölge halkı üzerinde derin bir etki bırakmış olup, yetkililer ve toplum, gelecekte benzer felaketlerin önlenmesi için önlemler almayı planlamaktadır.

Küresel Isınma Perspektifi

Los Angeles yangınları gibi büyük çaplı doğal felaketler, küresel ısınmanın etkilerini ve siyaset ile politika yapım süreçlerinde bu etkilerin ne kadar ele alındığını sorgular. Bu yangınlar, iklim değişikliğinin doğal sistemler üzerindeki yıkıcı etkisini gözler önüne sererken, aynı zamanda insan kaynaklı faaliyetlerin doğa üzerindeki baskısının sonuçlarını da ortaya koyar. Küresel ısınma, dünya genelinde sıcaklıkların artmasına ve kuraklık sürelerinin uzamasına neden olmaktadır. Artan sıcaklıklar, bitki örtüsünün kurumasına yol açarak yangınların başlamasını ve yayılmasını kolaylaştırır. Los Angeles yangınları, kuraklık ve yüksek sıcaklıkların bir araya geldiği bölgelerde yangın riskini artıran en çarpıcı örneklerden biridir. Bölgede yıllık yağış miktarının azalması ve sıcaklıkların mevsim normallerinin üzerine çıkması, orman ve bitki örtüsünün daha kolay tutuşabilir hale gelmesine neden olmaktadır.

Yangınların yayılmasında etkili olan bir diğer faktör, şiddetli rüzgarlar ve ani hava değişimleridir. Los Angeles bölgesinde sıkça görülen Santa Ana rüzgarları, yangınları hızla büyütmekte ve kontrol altına alınmasını zorlaştırmaktadır. Bu tür rüzgarlar, iklim değişikliğinin tetiklediği aşırı hava olaylarıyla ilişkilendirilmektedir. Saatte 160 kilometreye ulaşabilen rüzgarlar, yangının doğal sınırlarını aşarak yerleşim bölgelerine ulaşmasına ve daha geniş alanlara yayılmasına yol açmaktadır.

Orman yangınları, sadece yerel bir felaket olmakla kalmayıp, küresel karbon döngüsünü de olumsuz etkiler. Yangınlar, büyük miktarda karbon salımına neden olarak atmosferdeki sera gazı konsantrasyonunu artırır. Bu durum, küresel ısınmayı daha da kötüleştirerek bir kısır döngü yaratır. Orman yangınları sonucunda yok olan bitki örtüsü, karbon emilimini azaltırken, atmosfere salınan karbon miktarını artırarak iklim değişikliği etkilerinin hızlanmasına katkıda bulunur. Los Angeles yangınları gibi felaketler, çevre politikalarının etkinliğini ve siyasi iradenin bu sorunlara ne ölçüde öncelik verdiğini sorgulatmaktadır. Yangınların önlenmesi ve etkilerinin azaltılması için daha sıkı çevresel düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak, kısa vadeli ekonomik çıkarlar ve politik gündemler, çevre politikalarının geri planda kalmasına neden olabilir. ABD'nin çevre politikaları, karbon emisyonlarının azaltılmasına yönelik daha etkili tedbirler almayı gerektirmektedir.

Bölgede artan nüfus ve plansız kentleşme, yangın riskini artıran önemli bir etkidir. Los Angeles gibi büyük metropollerde orman ve yerleşim alanlarının birbirine yakın olması, yangınların insan yaşamını ve mal varlığını tehdit etmesine yol açmaktadır. Bu durum, arazi kullanımını politikalarının daha dikkatli bir şekilde ele alınmasını gerektirir. Güçlü lobilerin etkisi, sürdürülebilir çevre politikalarının uygulanmasını zorlaştırabilir. Özellikle fosil yakıt endüstrisi ve büyük tarım işletmeleri gibi sektörlerin, çevresel düzenlemeleri gevşetmek için uyguladığı baskılar, uzun vadede bu tür felaketlerin artışına zemin hazırlayabilir. Ayrıca, Paris İklim Anlaşması gibi uluslararası düzenlemelere tam uyum sağlanması ve küresel işbirliği artırılması gerekmektedir. Ancak, ülkeler arası koordinasyon eksikliği ve yük paylaşımındaki dengesizlikler, bu tür felaketlerin önlenmesini zorlaştırmaktadır.

Yangınlar, yalnızca çevresel değil, ekonomik ve toplumsal boyutlarıyla da büyük yıkıma yol açmaktadır. Los Angeles yangınları, tahmini 150 milyar doları aşan ekonomik zarara neden olmuş ve yaklaşık 150.000 kişinin tahliyesini gerektirmiştir. Bu tür olaylar, toplumun dayanıklılık kapasitesini sınarken, daha adil ve sürdürülebilir politikaların gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu tür felaketlerin önlenmesi için iklim politikalarının güçlendirilmesi, sürdürülebilir şehircilik yaklaşımlarının benimsenmesi, bilimsel çalışmaların desteklenmesi ve uluslararası işbirliğinin artırılması gerekmektedir. Ayrıca, toplumun yangın risklerine karşı bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi önem taşımaktadır. Los Angeles yangınları, çevresel sorunlara duyarsız kalmanın ağır sonuçlarını gözler önüne sermekte ve iklim değişikliği ile siyasetin kesişim noktasında acil önlemler alınması gerektiğini hatırlatmaktadır.

Gelecekte bu tür felaketlerin önlenmesi, ancak uzun vadeli ve sürdürülebilir politikaların benimsenmesiyle mümkün olacaktır.

Siyaset ve Politik Perspektif

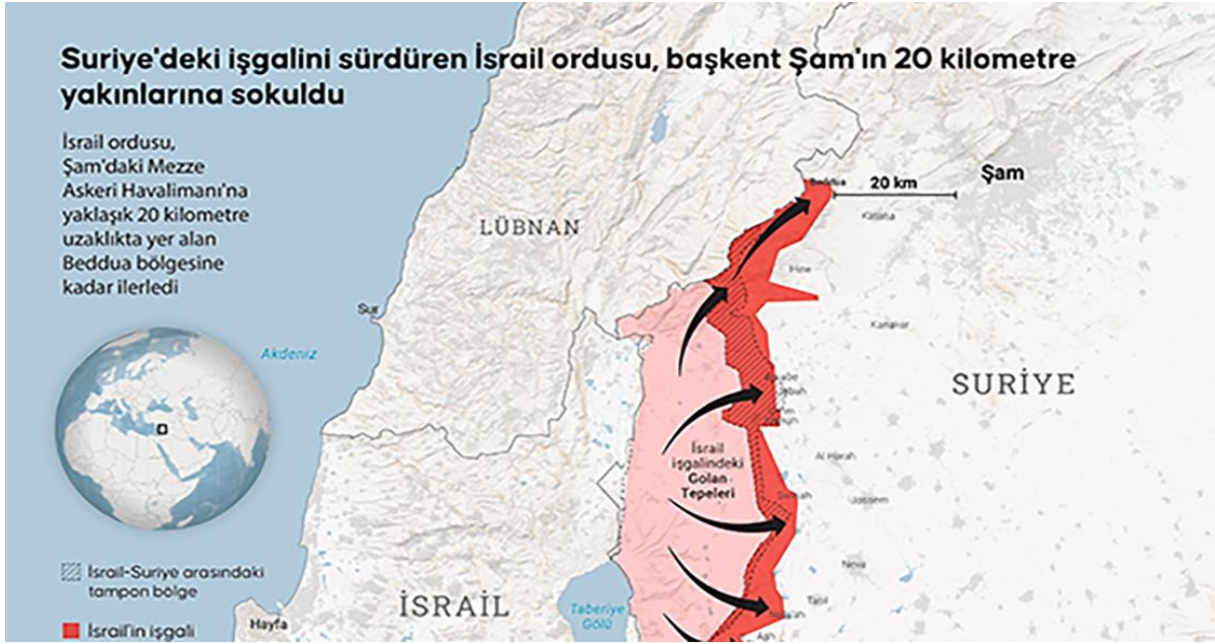
Los Angeles gibi bölgelerde, yangınların önlenmesi ve yönetimi için daha sıkı çevresel düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak, politikacılar sıklıkla bu konuyu erteleyerek kısa vadeli ekonomik çıkarları ön planda tutabilir. Bölgede nüfus artışı ve plansız kentleşme, yangın riskini artırmaktadır. Bunun önlenmesi için daha sıkı bir arazi kullanımı politikası gereklidir. Felakete hazırlık ve müdahale bütçeleri, genellikle diğer politik önceliklere kaydırılmaktadır. Yangınlarla mücadelede yetersiz kaynak kullanımı, olayın etkilerini büyütebilir. İklim değişikliği, küresel bir sorun olmasına rağmen, devletlerarası işbirliğinin yetersizliği, bu felaketlerin etkilerini azaltmaya yönelik girişimlerin sınırlı kalmasına neden olmaktadır.

Bu yangınlar hem küresel hem de yerel düzeyde siyasetle doğrudan ilişkilidir. İklim değişikliğini azaltmak için etkin politikalar geliştirilmemesi, bu tür felaketlerin sıklığını artırmaktadır. Örneğin; ABD’de karbon emisyonlarını azaltmaya yönelik politikaların yetersizliği, bu tür yangınların artışıyla dolaylı olarak tetiklemektedir. Petrol ve gaz endüstrisi gibi güçlü lobilerin etkisi, sürdürülebilir çevre politikalarının uygulanmasını zorlaştırabilir.

Yerel ve ulusal düzeyde daha sıkı çevresel düzenlemeler yapılmalı, iklim değişikliğiyle mücadelede kararlı adımlar atılmalıdır. Toplumun doğal afetler konusunda daha bilinçli olması sağlanmalıdır. Paris İklim Anlaşması gibi uluslararası düzenlemelere tam uyum sağlanmalı ve ülkeler arası işbirliği artırılmalıdır. Kentleşme politikaları, yangın risklerini azaltacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. Los Angeles yangınları, iklim değişikliği ile siyasetin kesiştiği noktada bir uyarı niteliğindedir. Bu krizler, çevresel sorunlara duyarsız kalmanın sonuçlarını gözler önüne sererken, gelecekte benzer felaketlerin önlenmesi için daha kararlı adımlar atılması gerektiğini göstermektedir.

Dünya genelinde 2024'e damgasını vuran çatışmaların bir kısmının 2025'te sürmesi bekleniyor

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/43116>

ABD 7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail için 22 milyar doları aşkın para harcadı

İsrail, ABD'nin desteklediği ülkelerin en başında geliyor

1946-2023
ABD'nin İsrail'e toplam ekonomik ve askeri yardımı
310 MİLYAR DOLAR

7 Ekim 2023'ten bu yana ABD'nin İsrail için harcadığı tutar
22 MİLYAR DOLAR

- ABD İsrail'e ilave 20 milyar dolarlık silah satışına onay verdi
- ABD, İsrail'e en az 50 bin ton silah ve malzeme gönderdi

İsrail, 2019-2023 arasında konvansiyonel silahlarının %69'unu ABD'den ithal etti

7 Ekim 2023'den itibaren tedarik edilen bazı ABD menşeli silahlar

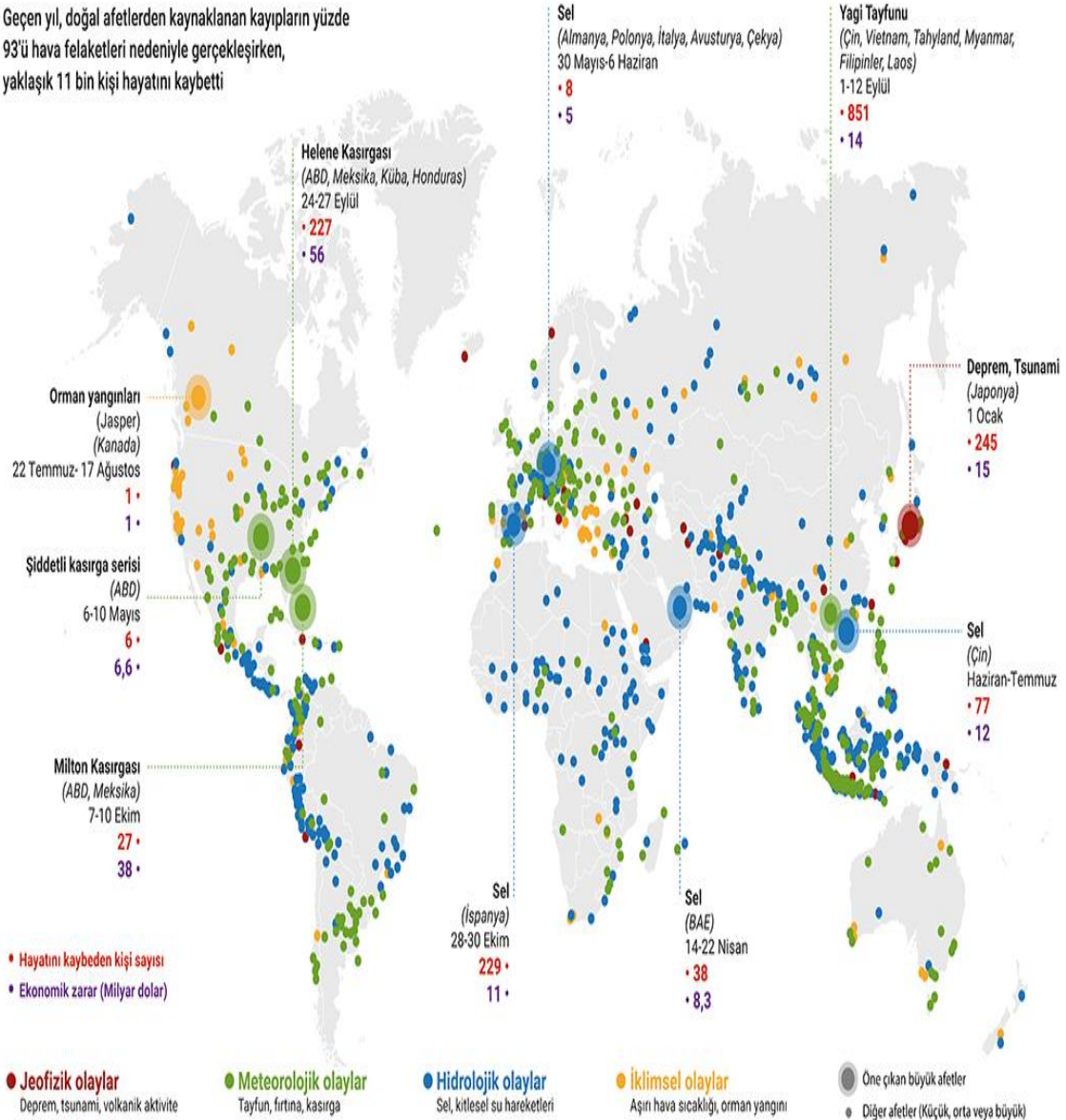

31.12.2024

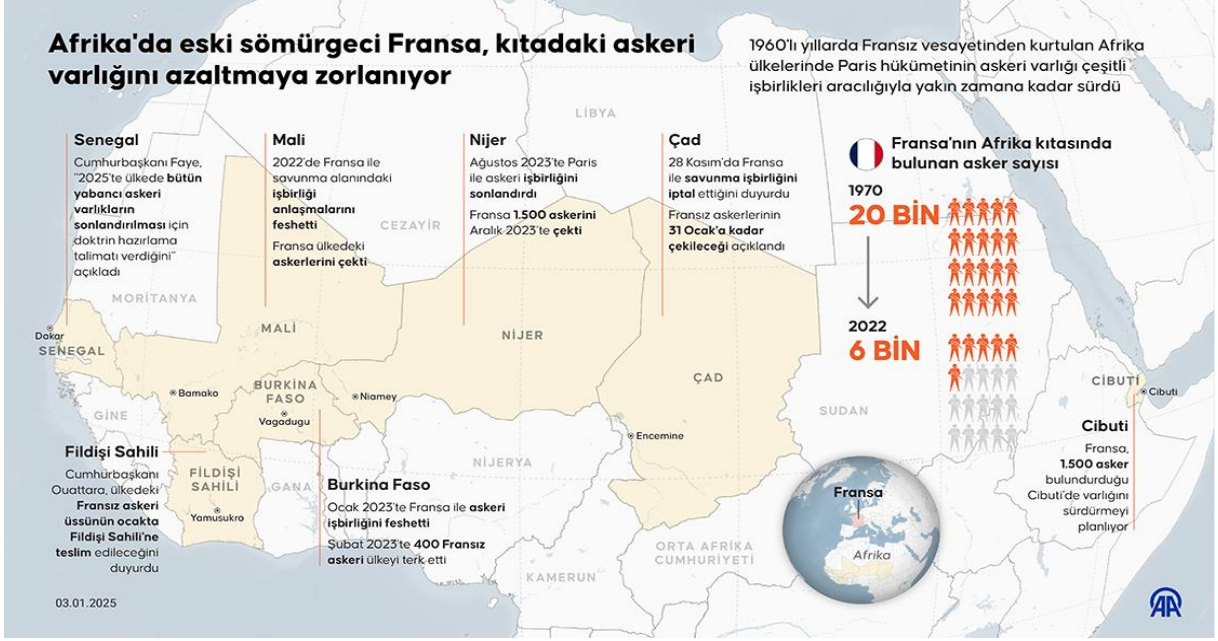
Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/42959>

Afetler 2024'te 320 milyar dolarlık kayba yol açtı

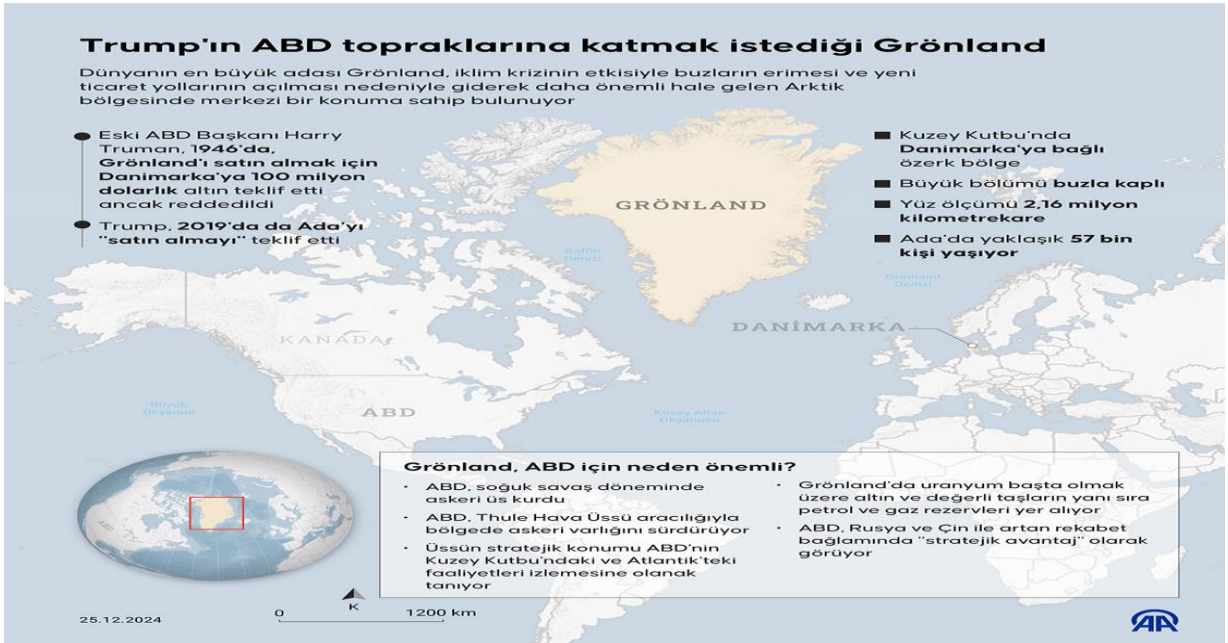
Geçen yıl, doğal afetlerden kaynaklanan kayıpların yüzde 93'ü hava felaketleri nedeniyle gerçekleşirken, yaklaşık 11 bin kişi hayatını kaybetti

12.01.2025 Kaynak: Munich Re

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/42998>

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/42877>

Küresel ticaretin 'dar boğazı' Panama Kanalı

2023 Ekim'den bu yana 11 bin 240 gemi Panama Kanalı'nı kullanırken bir önceki döneme göre geçişlerin kuraklık sebebiyle %25 azaldığı görüldü

 Kanalı en fazla kullanan ülkeler

2024 yılı gemi geçişi

2.773

Konteyner gemisi

1.808

Kimyasal tanker

1.561

LPG tankeri

1.507

Diğer

1.278

Kuru dökme yük gemisi

205

Yolcu gemisi

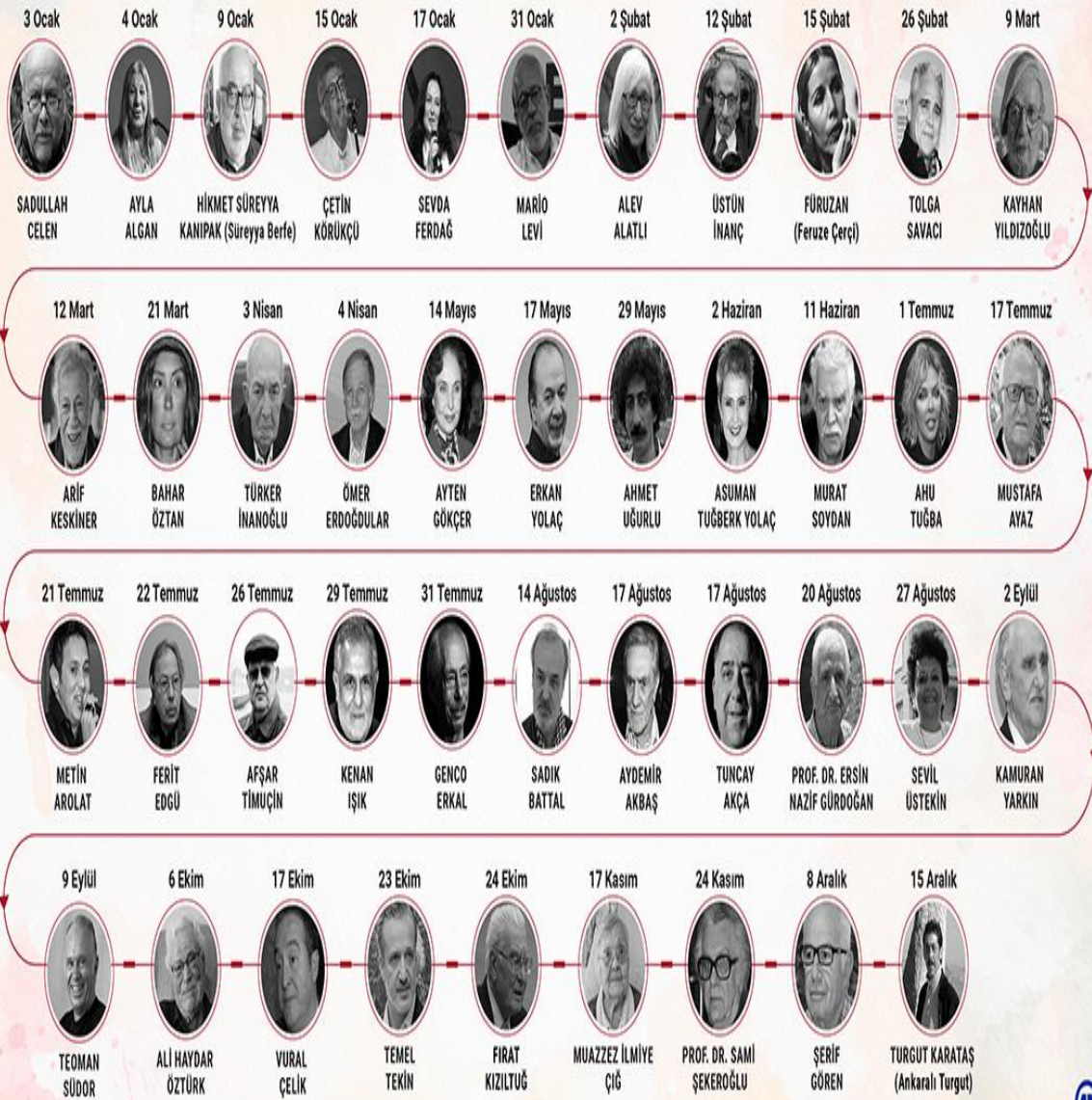
ABD, kanaldaki toplam kargo taşımacılığının %74,7'sini gerçekleştirerek hem çıkış noktaları hem de varış kategorilerinde en büyük paya sahip olan ülke konumunda yer alıyor

- Panama Kanalı'ndan bir geminin geçiş ücreti taşıdığı yükün ağırlığı, türü ve geminin büyüklüğüne göre **300 bin dolara kadar çıkabiliyor**
- Bazı durumlarda ek ücretler de uygulanabiliyor. Bu ek ücretler **15 bin dolardan başlıyor**
- Acil geçiş yapmak isteyen gemilerden alınan ücretler **milyon dolara ulaşabiliyor**

SAYGIYLA ANIYORUZ

2024'te kültür sanat dünyasının ünlü isimleri hayatını kaybetti

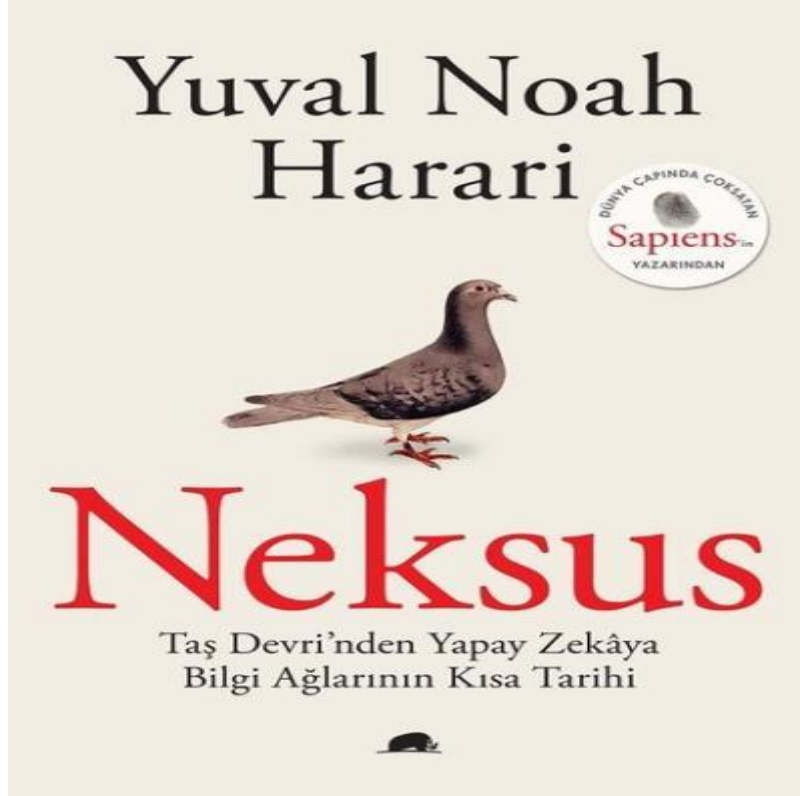

27.12.2024

KİTAP TAVSİYESİ

Son yüz bin yılda biz Sapiensler muazzam bir güce ulaştık. Ancak tüm keşiflerimize, icatlarımıza ve fetihlerimize rağmen bugün kendimizi yine de bir varoluş krizinin içinde bulduk. Dünya ekolojik çöküşün eşiğinde. Siyasi gerginlikler her geçen gün tırmanıyor. Yanlış bilgiler her yerde, her alanda hızla çoğalıyor. Üstelik bizi ortadan kaldırabilecek yeni bir bilgi ağına, yapay zekâ çağına doğru son hızla ilerliyoruz. Başardığımız onca şeye rağmen, kendimize nasıl bu kadar zarar verebiliyoruz?

Nexus insanlık tarihine derinlemesine bir bakış atarak, bilgi akışının bizi bugünlere nasıl getirdiğini tartışıyor. Bizi Taş Devri'nden Kitabı Mukaddes'in kanonlaştırılmasına, matbaanın icadına, kitle iletişim araçlarının gelişimine ve son dönemlerde popülizmin yeniden doğuşuna tanıklık ettiren Harari, bilgiyle gerçek, bürokrasiyle mitoloji, bilgelikle otorite arasındaki karmaşık ilişkiyi sorgulamaya teşvik ediyor. Roma İmparatorluğu, Katolik Kilisesi ve Sovyetler Birliği gibi sistemlerin iyi ya da kötü, hedeflerine ulaşmak için bilgiyi nasıl kullandığını örneklerle inceliyor. İnsandışı zekânın varlığımızı tehdit ettiği bu dönemde, her şey için çok geç olmadan neler yapabileceğimizi tartışıyor. Bilgi ne gerçeğin hammaddesi ne de sadece bir silahtır. Nexus yelpazenin bu iki ucu arasındaki umut dolu orta yolu ararken bir yandan biz insanların ortak mirasını yeniden keşfediyor.